
SPR 476 Kritická sociální práce a sociální změna

Magda Frišaufová, Ph.D.

Podzimní semestr 2017

Východiska kritické sociální práce II.

9.10.2017

Magda Frišaufová, Ph.D.

Definice sociální práce

- **Interakce člověka a prostředí**

Prostředí: sociální struktura a subjekty (osoby a instituce)

- **Sociální práce – tam kde vznikají „problémy v interakcích“ / „nerovnováhy v očekáváníí a naplňování očekáváníí“**

- **Kriticky reflektovat z jaké pozice jsou formulovány „problémy v interakcích“**
(př.: „nefunkční rodina“, „závislost“)

Definice sociální práce

- Různé přístupy, teorie a metody sociální práce definují „problémy v interakcích“ různě a volí různé intervence pro jejich řešení.
- **Paradigmata:** terapeutické, poradenské, transformativní (Payne 2006)
- **Diskurzy:** biomedicínský, psychologický, ekonomický, atd. (Healy 2014)

Různé definice sociální práce

“A service and practice using social and psychological sciences in **interpersonal interactions with people**, especially from **deprived social groups** and experiencing practical and emotional difficulties in social relationships. Social work balances three objectives: **maintaining social order and providing social welfare services effectively, helping people attain personal fulfilment and power over their lives and stimulating social change.**”

(Payne 2006: 5)

Různé definice sociální práce

„Social work **promotes social change and development, social cohesion, and the empowerment and liberation of people.** Principles of **social justice, human rights, collective responsibility and respect for diversities** are central to social work. Underpinned by theories of social work, social sciences, humanities and **indigenous knowledge**, social work engages people and structures to address life challenges and enhance wellbeing.“

(International Federation of Social Workers 2014)

Historická východiska KSP

- 60. – 80. léta 20. století (VB, USA, Austrálie)

- Kritika „tradiční sociální práce“ za individualizaci problémů

- Důraz na strukturální kontext / socioekonomický, kulturní

(př: kriminalizace užívání drog, bezdomovectví, apod.)

- Strukturální charakteristiky

(gender, třída, etnicita, věk, atd.)

Základní východiska KSP

- **Zohlednění strukturálního kontextu životní situace klienta**
(ale i výkonu profese sociální práce)
 - **Sociální změna**
 - **Reflexe zdrojů vědění a redistribuce moci**
 - **Emancipatorní a zplnomocňující praxe**
(advokacie, aktivismus, participace)
-

Kritická sociální práce

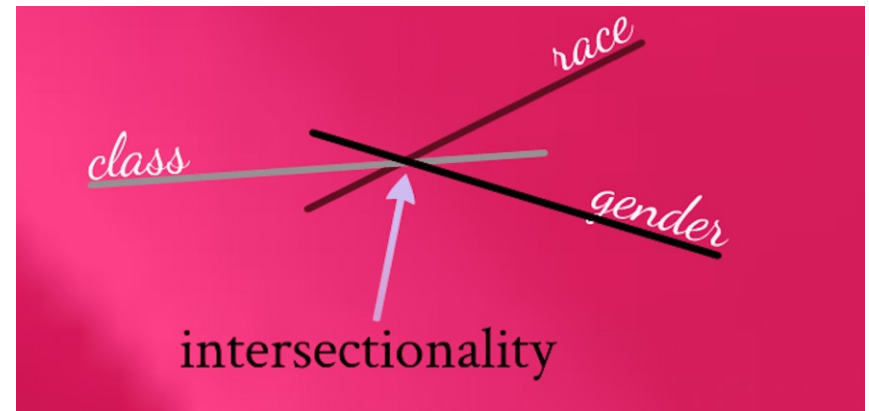
- radikální
 - postmoderní
 - feministická
 - antiopresivní
 - antidiskriminační
 - antirasistická
 - ...
-

Teorie vs. praxe?

- „Umět přemýšlet“ vs. „umět poradit“
 - A co z toho je cílem VŠ vzdělání?
 - **Není nutné identifikovat s jedním přístupem.**
 - **Inspirace a schopnost použít různé metody a přístupy tam kde jsou vhodné. A dělat to „vědomě“ - reflexivně.**
-

Intersekcionalita

- X redukci pouze na jednu strukturální charakteristiku
- zohledňuje gender, věk, třídu, etnicitu, sexuální orientaci, atd.

Intersekcionalita

- intersekce/křížení znevýhodnění i zvýhodnění
 - pozice/situace se mění v místě i čase
 - gender, etnicita, třída, atd. nejsou charakteristikou pouze menšin!
 - vhodný nástroj pro reflexi vlastní pozice
-

Literatura

Healy, Karen 2014. *Social Work in Context. Creating Framework for Practice*. New York: Palgrave Macmillan.

Lykke, Nina 2010. *Feminist Studies: a Guide to Intersectional Theory, Methodology and Writing*. New York: Routledge.

Mattsson, Tinna 2014. Intersectionality as a Useful Tool: Anti-Oppressive Social Work and Critical Reflection. *Affilia*. Vol. 29, No. 1, pp. 8-17.

Payne, Malcolm 2006. *What is Professional Social Work?* Bristol: The Policy Press.

International Federation of Social Workers: <http://ifsw.org/get-involved/global-definition-of-social-work/>
